

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 6/2021

23.2.2021

ENNAKKOTIETOA SÄHKÖISIÄ KOKOUKSIA KOSKEVASTA KIRKKOLAIN MUUTOKSESTA

Eduskunta on hyväksynyt kirkon viranomaisten toimielinten sähköiset kokoukset mahdollistavan kirkkolain muutoksen (HE 243/2020 vp). **Laki ei ole vielä voimassa, vaan vaatii voimaan tullakseen vielä tasavallan presidentin vahvistamisen.** Tavoitteena on, että laki kirkkolain muuttamisesta tulee voimaan mahdollisimman pian. Sähköisiä kokouksia voidaan järjestää lain tultua voimaan.

Sähköisten kokousten avulla voidaan turvata kirkon eri viranomaisten toimielinten toimintakyky covid-19-viruksen aiheuttamasta pandemiasta johtuvissa poikkeuksellisissa oloissa, ehkäistä koronaviruksen leviämistä ja suojella iäkkäitä henkilöitä. Pitkien etäisyyksien seurakunnissa ja hiippakunnissa sähköinen kokousmenettely mahdollistaa aiempaa joustavimmat kokousaikataulut. Suomen evankelis-luterilainen kirkko on sitoutunut 26.2.2019 hyväksytyssä kirkon energia- ja ilmastostrategiassa kansalliseen ja kansainväliseen työhön ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Sähköisten kokousten avulla voidaan leikata matkustamiseen liittyviä päästöjä. Samalla voidaan vähentää kokousjärjestelyistä ja matkustamisesta aiheutuvia kuluja.

Missä toimielimissä sähköinen kokous on mahdollinen?

Laki mahdollistaa seurakunnan ja seurakuntayhtymän toimielinten, kuten kirkkovaltuuston, kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston ja johtokunnan sekä seurakuntayhtymän vastaavien toimielinten, kuten yhteisen kirkkovaltuuston ja yhteisen kirkkoneuvoston sähköiset kokoukset. Laki koskee myös tuomiokapitulin istuntoja, hiippakuntavaltuustoa sekä kirkkohallituksen täysistuntoa, virastokollegiota ja kirkkohallituksen asettamia johtokuntia. Sähköinen kokousmahdollisuus ei koske kirkolliskokouksen täysistuntoa. Kirkolliskokouksen valmistelevien toimielinten sähköisistä kokouksista on määrätty erikseen kirkolliskokouksen työjärjestyksessä.

Mitä asioita sähköisen kokouksen järjestämisessä tulee ottaa huomioon?

Sähköisessä kokouksessa toimielimen jäsenet osallistuvat kokoukseen sähköisen kokousjärjestelmän tai videoneuvotteluyhteyden välityksellä. Varsinainen kokouspaikalla pidettävä kokous voidaan järjestää myös siten, että osa jäsenistä osallistuu siihen sähköisesti (ns. hybridikokous). Toimielimen jäsen katsotaan läsnä olevaksi, kun hän kokouksessa ottaa osaa asian käsittelyyn joko paikalla olevana tai osallistumalla kokoukseen sähköisesti. Sähköpostikokoukset eivät ole mahdollisia.

Sähköisen kokouksen toteuttaminen edellyttää, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja äänyhteydessä. Yhdenvertainen näkö- ja äänyhteys on tarpeellista, jotta toimielimen jäsenet voivat seurata kokousta, vaikuttaa keskustelemalla ja kommentoimalla sekä osallistua päätöksentekoon. Tekniikka tai tietoliikenneyhteyksien häiriötön toiminta ei välttämättä mahdollista sitä, että kaikki kokoukseen osallistuvat näkyvät näyttöruudulla samanaikaisesti. Kulloinkin puheenvuorossa olevan henkilön tulee kuitenkin näkyä yhdenvertaisesti kaikille. Jos osa kokoukseen osallistujia on kokouspaikalla, heidän on oltava myös yhdenvertaisessa näkö- ja äänyhteydessä muihin osallistujiin nähden esimerkiksi webkameran ja kaiutinmikrofonin avulla.

Sekä julkinen että yleisöltä suljettu kokous voidaan pitää sähköisenä. Jos kokous on julkinen, yleisöllä on oltava mahdollisuus seurata sitä myös siltä osin, kuin kokoukseen osallistutaan sähköisesti. Tämä tarkoittaa kirkkovaltuuston ja yhteisen kirkkovaltuuston kokouksia, jotka ovat lain mukaan julkisia kokouksia. Seuraamismahdollisuus voidaan järjestää esimerkiksi siten, että yleisölle varataan tila, jossa olevalla näytöllä on sama näkymä kuin kokoukseen osallistuvilla. Sähköinen kokousnäkymä voidaan myös striimata, eli välittää suoratoistona yleiseen tietoverkkoon, jossa se voi olla katsottavissa esimerkiksi seurakunnan verkkosivuilta löytyvän linkin kautta. Jos videotallenne kokouksesta jää seurakunnan verkkosivuille, tulee ottaa huomioon myös saavutettavuusvaatimukset (ks. Sakasti-intrasta [IT-ohjeet/Verkkopalvelujen saavutettavuus](#)).

Sähköinen kokous voidaan pitää soveltuvan kokousjärjestelmän tai videoneuvotteluyhteyden välityksellä. Viranomaisen velvollisuutena on varmistaa, että kokoustekniikka toimii. Päätöksentekomenettely sähköisessä kokouksessa on sama kuin varsinaisessa kokouksessa. Erona on vain se, että osallistujat eivät ole fyysisesti läsnä kokouspaikalla. Kokousta johdettaessa tärkeää on huolehtia siitä, että myös sähköisessä kokousmenettelyssä yleiset kokous- ja päätöksentekomenettelyä koskevat säännökset ja määräykset toteutuvat. Puheenvuoron pyytämistavasta tulee sopia. Se voi tapahtua esimerkiksi järjestelmässä tehtävällä

sähköisellä kädennostolla tai viestittämällä asiasta sovitulla tavalla keskusteluosiossa, jos järjestelmässä sellainen on. Äänestys on mahdollista toteuttaa sähköisessä kokouksessa esimerkiksi nimenhuutoäänestyksenä. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää erillistä äänestysjärjestelmää. Vaali voidaan toimittaa suljetuin lipuin sähköisessä kokouksessa vain, jos vaalisalaisuus on turvattu. Vaalisalaisuuden turvaaminen edellyttää, että kaikki vaalissa annetut äänet ja äänen antaneet henkilöt voidaan luotettavasti erottaa toisistaan, mikä edellyttää suljetun lippuäänestyksen mahdollistavaa sähköistä äänestysjärjestelmää. Jos suljettua lippuäänestystä varten ei ole käytettävissä vaalisalaisuuden mahdollistavaa järjestelmää, asian käsittely keskeytetään ja siirretään seuraavaan kokoukseen, johon jäsenet osallistuvat varsinaisella kokouspaikalla.

Toimielimen jäsenillä tulee olla mahdollisuus tosiasiallisesti osallistua keskusteluun ja päätöksentekoon. Jos näin ei ole, voi syntyä laillisuusongelmia. Koska tietoverkot ovat luultavasti ajoittain kuormittuneet, häiriöihin yhteyksissä kannattaa varautua. Jos yhteydet ovat kovin huonot ja osallistujia putoaa pois verkosta tai osallistujan äänyhteys ei toimi, kokous tulee keskeyttää ja kokousta voidaan jatkaa, kun kaikki ovat taas mukana. Jos yhteyttä ei saada palautettua, voidaan kokousta jatkaa sillä edellytyksellä, että kyseisen jäsenen kanssa sopien todetaan hänen poistuneen kokouksesta. Tällöin tulee kuitenkin varmistua, että kokous on edelleen päätösvaltainen.

Asiantuntijoita voidaan myös kuulla sähköisesti. Jos kokoussihteeri lähettää koko suljettua kokousta koskevan linkin asiantuntijalle, hänen tulee sopia asiantuntijan kanssa kokoukseen liittymisen ajankohdasta ja varmistaa, että asiantuntija poistuu ennen seuraavan asian käsittelyn alkamista. Jos kokouksessa käsitellään arkaluonteista tai salassa pidettävää asiaa, sitä varten on turvallisinta lähettää erillinen kokouskutsulinkki vain niille, jotka voivat olla mukana kyseisen asian käsittelyssä.

Kirkon ja seurakuntien viranomaisten tulee huolehtia siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten saatavilla. Seurakunnan, seurakuntayhtymän, tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen tulee huolehtia sellaisista teknisistä ratkaisuista, jotka mahdollistavat säännösten noudattamisen. Tietoturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen tulee myös linjata se, millaisista paikoista toimielinten jäsenet voivat osallistua kokoukseen. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota salassa pidettävien asioiden käsittelyyn. Laillisuusvalvojen ratkaisuissa (1.12.2011 AOK 1840/1/2010 ja 24.3.2011 EOA 3438/4/09) on todettu, että tavallista sähköpostiyhteyttä ei voida pitää riittävän tietoturvallisena salassa pidettävien tietojen viestinvälitykseen. Siten sähköisessä kokouksessa salassa pidettäviä asioita sisältäviä asiakirjoja voidaan lähettää vain salatulla sähköpostilla (ks. Sakastista ohjeet sähköpostin salaamiseen kohdasta Hallinto ja talous/Tietosuojat ja

tietoturva). Keskusteluja salassa pidettävistä tiedoista voidaan käydä vain suojatun tietoliikenneyhteyden avulla. Tietojärjestelmissä ja niiden käytössä kirkko ja sen seurakunnat noudattavat liikenne- ja viestintäviraston kyberturvallisuuskeskuksen ohjeistuksia.

Tarvittavien tietojärjestelmien hankinnasta ja käytöstä päättävät kirkon viranomaiset itsenäisesti. Lisätietoja tietojärjestelmien turvallisuudesta seurakunnille antaa ensisijaisesti oma IT-alue ja IT-alueen tietoturvavastaava sekä tietoturvaryhmä. Kirkon työntekijöiden käytössä oleva viestintäalusta on vahvasti salattu ja suojattu.

Toimielimien työjärjestyksiin sekä ohje- ja johtosääntöihin tulee päivittää tarkemmat määräykset niistä edellytyksistä, joilla mahdollisuutta kokoontua sähköisesti voi toimielimessä käyttää. Tämä tarkoittaa määräyksiä siitä, minkälaisista paikoista kokouksiin voi osallistua teknisten apuvälineiden avulla, miten tietoturvallisuudesta huolehditaan ja tietoturvallisuuteen liittyvistä vastuista. Lisäksi tulee määrätä siitä, voiko toimielimen varsinaiseen kokoukseen osallistua sähköisesti. Sähköisten kokousten pitäminen voidaan kuitenkin aloittaa heti lain voimaantulon jälkeen, vaikka em. säännöksiä ei hallinnon sisäisissä määräyksissä vielä ole. Jos vaaleja on tarpeen toimittaa sähköisessä kokouksessa, tulee toimielimen työjärjestykseen taikka ohje- tai johtosääntöön päivittää sähköiseen kokoukseen soveltuvat määräykset vaaleista. Sähköisessä kokouksessa suljettu lippuäänestys voidaan toimittaa vain vaalisalaisuuden turvaavan tietojärjestelmän avulla.

Kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti, jos tästä mahdollisuudesta on määrätty toimielimen työjärjestyksessä, ohjesäännössä tai johtosäännössä. Jos kokous pidetään sähköisenä kokouksena, tulee siitä kertoa kokouskutsussa. Lisäksi tulee kertoa, voiko varsinaiseen kokouspaikalla pidettävään kokoukseen osallistua myös sähköisesti (hybridikokous). Jos kokouskutsu sisältää salassa pidettäviä tietoja, se tulee lähettää salatulla sähköpostilla. Sähköisen kokouksen pöytäkirjaan merkitään, että kyseessä on ollut sähköinen kokous. Hybridikokouksen pöytäkirjaan merkitään, onko henkilö osallistunut kokoukseen varsinaisella kokouspaikalla vai sähköisesti. Muuten pöytäkirjaan merkitään samat tiedot, kuin muutoinkin.

Kirkolliskokouksen käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa uudeksi kirkkolaiksi on myös säännökset sähköisestä kokouksesta.

Lisätietoja lainmuutoksesta ja kokousmenettelystä sähköisessä kokouksessa antavat tarvittaessa lakimies Mari Mustakoski, mari.mustakoski(at)evl.fi ja kirkolliskokouksen pääsihteeri Birgitta Hämäläinen,

birgitta.hamalainen(at)evl.fi

Kirkkohallitus

Pekka Huokuna

Pirjo Pihlaja

ISSN 1797-0326